

Nejkrásnější léta ma Matfyzu

Mám na mysli 3. a 4. ročník, dva roky, kdy byla ve studijním plánu nepříjemná vojenská příprava, nicméně roky, kdy pravděpodobnost neudělení zkoušky byla velmi malá a do státnic a obhajoby bylo ještě daleko. A šlo o dobu, kdy vrcholilo politické uvolňování.

Závěr 2. ročníku byl dost a dramatický. 4. semestr byl jediný, kdy jsem přistoupil na odkládání zkoušek. Start do zkouškového období byl nadějný. Koncem května jsem udělal na 1 zkoušku z analýzy u Doc. Demutha, který měl pověst ostrého zkoušejícího. Bylo nás u něho osm, tři jsme dostali jedničku, velkou část semestru promarodivší (úraz po pádu se skal), avšak velmi chytrý Vašek Kohl trojku a zbývající čtyři odešli s nepořízenou. Zkouškový elán byl ještě posílen před polovinou června jedničkou z algebry u poměrně náročného, avšak laskavého a příjemného Doc. Procházky, ale pak přišlo studování atomové a jaderné fyziky a odložená zkouška z ní někdy v první třetině července. Zkoušel mě odb. as. Kolovrat, jehož jsem měl na přednášky, při nichž jsem projevoval docela zájem a aktivitu, což si J. Kolovrat pamatoval. V téže místnosti ovšem zkoušel prof. Kunzl, a ten zaregistroval nějakou mou chybnou odpověď a začal vytvářet náladu, abych byl vyhozen. J. Kolovrat využil chvílky, kdy si V. Kunzl odskočil na WC a napsal mi trojku. Měl jsem z ní velkou radost. Rodiče byli tehdy snad v Bulharsku na dovolené. Jejich reakce na můj úspěch-neúspěch ve fyzice byla od té mé spontánní diametrálně odlišná. Byli zkrátka příliš zvyklí na moje jedničky. A v tomto zvyku se mohli utvrzovat i během mého třetího a čtvrtého ročníku, kdy (kromě vojenské přípravy, která se ovšem do celkového prospěchu nepočítala) jsem měl všechny zkoušky na 1. Jenže tomu ještě předcházela zkouška u Dr. Arnošta Hladíka z teoretické mechaniky, kterou jsem po různých manipulacích s termíny měl absolvovat na konci srpna.

V průběhu srpna jsme byli s paní asistentkou Adamírovou (tělocvik) asi na týden v Rajeckých Teplicích¹. Vzpomínám si, jak jsem se při té příležitosti zajímal o Žilinu s její Vysokou školou dopravní, kterou jsem považoval za možné (či pravděpodobné) útočiště po obávaném neúspěchu v teoretické mechanice.²

Zkoušku jsem dělal 30. srpna; skládala se z písemné a ústní části. Jedna úloha v písemce byla zjistit, zda zadaná transformace je kanonická. Ve skriptech Dr. Hladíka byla věta, že kanonická transformace je prostá; ovšem nebylo tam, že jde o vlastnost lokálního charakteru. Velice snadno jsem zjistil, že v celém prostoru prostá není, a na

¹ Akce jsme se účastnili jen dva muži: [Vašek Chvátal](#) a já. S Vaškem tam byla i jeho (tehdejší) dívka Štefanie Mištinová, jejíž sestra byla v letech 2003 a 2013 "první dámou" ČR

² Zkoušku jsem udělal, MFF jsem vystudoval, nicméně 27,5 roku jsem měl zaměstnání, které mělo blíže k dopravnímu inženýrství než k vyučování matematiky.

základě toho jsem odpověděl, že kanonická není. Když mě pak Dr. Hladík zkoušel³ ústně a upozornil mě, že ve zmíněné úloze jde o prostou transformaci, uznal, že má chyba je na vrub nepřesné formulace v jeho skriptech. A tak přes některé další nedostatky jsem dostal dvojku; myslím, že mou spokojenost sdíleli i rodiče.

Na průměru známek záviselo **prospěchové stipendium**: do 1,3 bylo 350 Kčs měsíčně, do 1,7 pak 250 Kčs a do 2,0 to bylo 150 Kčs. Po dobu druhého ročníku jsem tedy podle známek za první ročník dostával měsíčně 350 Kčs, ve třetím ročníku to bylo 250 Kčs.

Jak už jsem se zmínil, po dobu 3. a 4. ročníku jsem navštěvoval vojenskou přípravu. Jí se budu věnovat někde na jiném místě. Dalším neoborným předmětem byl **tělocvik**, v zimě trávený na plaveckém stadionu v Podolí a mimo zimu v kánoích na Císařské louce. Poněvadž jsem byl milovníkem studené vody, a tedy mi vůbec nevadilo "udělat se", kolegové většinou moc o sdílení lodi se mnou nestáli. A tak často jsem měl "na háčku" Mirka Holovského, který se před tělocvikem zpravidla posilil pivem zvýrazněným něčím tvrdším – a tak také nebyl vyhledávaným spoluuživitelem loďky. Jednou se stalo, že loď se zakymácela a ukázalo se, že pud sebezáchovy je silnější než trochu alkoholu v krvi. Já zcela bez alkoholu jsem skončil ve Vltavě, kdežto on se udržel na kánoi.

Našemu politickému vzdělávání byl určen předmět vědecký komunismus, v naší paralelce zajímavě vyučovaný **Miroslavem Šumavským**, příznivcem reformy ve společnosti, kdežto druhá paralelka slýchala z úst asistenta **Zelenky** jen dogmatické komunistické fráze. Zkouška pak byla společná s dějinami KSČ přednášenými **Jaroslavou Radouchovou**, a to velice kriticky k celé historii i současnosti vládnoucí strany. Zkouška pro mne byla docela příjemná, ale jen díky tomu, že mě z vědeckého komunismu zkoušel pan Šumavský.

Ve čtvrtém ročníku jsme měli marxistickou filozofii; přednášel ji **Dr. Kuchár** a naše cvičení vedla velice zajímavě **Dr. Jindřiška Svobodová**; ten přívlastek "marxistická" se do náplně předmětu nepromítal. A zkouška byla skvělá; povídal jsem si při ní s Dr. Svobodovou o prologu k Janovu evangeliu.

Fyzikální přednášky se týkaly z větší části teoretické fyziky. V listopadu 1966 v rámci 3. ročníku jsem u **doc. Ludmily Eckertové** udělal zkoušku z úvodu do fyzikální elektroniky a teorie obvodů, odpřednášeného ještě ve 4. semestru a pak v lednu u **doc. Jiřiny Vejvodové** zkoušku z fyzikální elektroniky. V 5. semestru jsme absolvovali kurs teorie elmag. pole s přednáškami i cvičeními **Ing. Kurta Fišera**⁴, zakončený

³ Kromě dr. Hladíka zkoušeli tehdy mladí asistenti Jiří Langer (*1939) a [Jiří Bičák](#) (*1942); oba se stali špičkovými teoretickými fyziky.

⁴ Prý vystudoval kromě MFF i ČVUT-elektro. Jako vedlejší zaměstnání řídil autobusy MHD (a také organizoval řídičské kursy pro studenty). Traduje se, že při nějaké konferenci fyziků v Praze si sedli dva její účastníci v

zkouškou, po celý třetí ročník probíhala přednáška **Dr. Milana Marvana** "Termodynamika a statistická fyzika", zakončená zkouškou na konci 6. semestru. S Hankou Matěchovou a Jirkou Skuhrou jsme byli přihlášení na předtermín. Jemu asi dva či tři dni předcházela přednáška, na níž se nám Dr. Marvan omlouval, že v době, kdy jsme měli být zkoušeni, má nutné jednání kvůli zahraniční služební cestě. Jeho i oba své kolegy jsem šokoval svým návrhem, že bychom tedy udělali zkoušku hned. Mezi 6 očima jsem pak Jirkovi i Hance vysvětlil, že Dr. Marvan je slušný člověk a vezme v úvahu to, že svým návrhem mu vycházím vstříc. Tak jsme asi po hodině odešli vyzkoušeni, Hanka s dvojkou, Jirka a já s jedničkou.

Přesouvat si zkoušku na dřívější termín se asi opravdu považovalo za neobvyklé. V červnu 1967 jsem měl na noze růži, chodilo se mi přece jen trochu hůře než obvykle, a když jsem asi tři dny před termínem zkoušky z matematické analýzy (komplexní proměnná, **RNDr. Břetislav Novák**) byl na poliklinice a věděl, jsem, že někteří kolegové na zkoušce z analýzy jsou, zajel jsem do Karlína požádat, zda bych mohl zkoušku udělat hned. Když jsem k Dr. Novákovi do pracovny přišel a řekl, že bych kvůli nemocné noze chtěl požádat o změnu termínu, představoval si, že chci zkoušku odložit (což bylo tehdy velice časté). Znal mě jako pravidelného a aktivního účastníka přednášek, a tak mi začal domlouvat, že přece nebudu zkoušku odkládat, a ještě kvůli noze, vždyť chodit mohu. Jakmile jsem vysvětlil, jakou změnu termínu mám na mysli, okamžitě jsem dostal problémy k přemýšlení a domů jsem přišel s jedničkou. Zkrátka, byl jsem už ve škole hodně zabydlený a líbilo se mi tam.

Ve třetím ročníku jsme z matematiky měli ještě úvod do teorie pravděpodobnosti s **Dr. Janou Jurečkovou** (podzim) zakončený zkouškou, úvod do matematické statistiky s **Doc. Václavem Dupačem** (jaro) zakončený zápočtem, diferenciální geometrii (léto, zk. až po 7. semestru) velice srozumitelně a zajímavě přednášenou Dr. Leem Bočkem. elementární geometrii po oba semestry (a i v 7. semestru) dost nezáživně přednášenou **Doc. Janem Vyšínem**; v 6. semestru začal velice zajímavý třísemestrální kurs teoretické aritmetiky s **Doc. Jaroslavem Blažkem**. Jaroslav Blažek během přednášek se velice rychle po posluchárně všemi směry pohyboval, k tomu zajímavý a zřetelný výklad znamenal, že přednášky byly příjemné. Doc Blažek hrál tenis, neměl auto a měl blízko k výtvarnému umění⁵.

Pedagogickému vzdělávání měly sloužit přednášky z psychologie, kterou zajímavě přednášel prof. Hyhlík, zaměstnanec FAMU (zkouška po 5. semestru), nudná dvousemestrální přednáška z pedagogiky (zkouška po 6. semestru) a třísemestrální

autobuse dopředu a diskutovali o nějakém odborném problému. Fundovaný vstup řidiče autobusu do jejich debaty je šokoval.

⁵ Spolupracoval s výtvarníkem Zdeňkem Sýkorou; oba byli rodáci z Loun; J. Blažek 1925-2007, Z. Sýkora 1920-2011

kurs metodiky matematiky, zajímavě vedený **Dr. Oldřichem Odvárkem** (zkouška až po 7. semestru).

Část prázdnin po 3. ročníku jsem dělal brigádu na poště, část povinnou praxi na katedře metodiky matematiky. Chtěl jsem jet za babičkou a tetou se strýcem do Walesu, škola mi to už odsouhlasila, ale policajti ne (údajně "provedeným šetřením bylo zjištěno, že osoba [Bohunka], kterou chci navštívit, se zdržuje mimo ČSSR bez souhlasu státních orgánů"; nevím, co šetřili, rozhodně ne mzdové náklady, neboť to, že Boh. odešla bez dokladů, jsem uvedl v žádosti o povolení cesty), a tak jsem místo toho zajel do Maďarska a pak na Slovensko; má týdenní okružní cesta převážně vlakem vedla v trase Szekésfehévár – Siofok (Balaton, koupání) – Budapešť – Miskolc – Košice – Tatranská Lomnica – Poprad – Vernár – Banská Bystrica – Martin – Praha (z Popradu pře Ban. Bystricu stopem).

O oněch prázdninách jsem podnikl ještě cestu vlakem do **Lužice** (Budyšín, Ochranov, Zhořelec [přesněji *Görlitz*])⁶. V **Ochranově** jsem byl na slavnostních bohoslužbách s Večeří Páně; přijal jsem nabídku přenocovat v objektu patřícím Jednotě bratrské, pokoj jsem sdílel s Vladimírem Ladmanem z nuselského sboru, který cestoval na kole. Nabídl mi tykání s tím, že jsme asi tak stejně staří – jemu bylo asi 50 let, mně 23. O 5 let později jsme se setkali na návštěvě na onkologii ve Vinohradské nemocnici, kde jsme oba měli maminky jako pacientky.

Mé prázdninové zkušenosti tomu sice příliš nenavědčovaly, ale politické uvolňování bylo citelné. Dokládají to i mé zkušenosti z politicky vzdělávacích předmětů na fakultě.

4. ročník byl snad vůbec nejhezčí, některé zajímavé předměty ve studijním programu a především výrazné politické uvolňování, které se projevilo i změnami ve vedení našeho státu. Tyto dva faktory spolu souvisely, ať už v zajímavě pojaté vyučované "marxistické filozofii" či v celkové atmosféře, která na fakultě vládla. Rozhodně měla vliv i na výběr řečníků pro "Seminář o současných problémech fyziky", který vedl doc. Karel Kuchař a kam zval různé významné osobnosti z fyziky. Mezi nimi byl i teoretický fyzik Jan Klíma, který měl mluvit něco z teorie pevných látek, nicméně pro formu popsal tabuli všelijakými vzorci a povídal nám něco ze svého druhého oboru, jímž bylo psaní detektivek. Postěžoval si, že v naší zemi je člověk podezřelý, jakmile trochu něco vlastní, takže zde nevzniká prostředí pro velké krádeže či loupeže jako téma

⁶ Chtěl jsem se dojít podívat i za Odru do *Zgorzelce*. Měl jsem *cestovní přílohu k občanskému průkazu*, která platila pro všechny evropské země sovětského bloku a opravňovala k jedné návštěvě. Na hraničním mostě mně Němci vysvětlili, že pokud zajdu na druhou stranu, nebudu se už moci vrátit, neboť by to byla druhá návštěva jejich *Deutsche Demokratische Republik*. Vzhledem k tomu, jaké jsem měl v kapse jízdenky, jsem na návštěvu pravého břehu Odry rezignoval.

detektivek.⁷ Jako přednášejícího o fyzice nízkých teplot jsem po dohodě s **doc. Karlem Kuchařem** pozval **Mirka Litomiského**, výraznou osobnost naší církve a po r. 1968 i politického disentu. Trvání jeho semináře bylo trochu zkráceno, neboť časově na něj navazovala v posluchárně F1 přednáška prof. **Wenera Heisenberga**; byl jsem na ní, rozuměl jsem pramálo (těžko říci, zda větším kamenem úrazu byla fyzika či angličtina, v níž byla přednáška pronesena), nicméně bylo zajímavé ho pozorovat; utkvělo mi v paměti, jak si nerozuměl s pedálovým mechanismem ovládání tabule. Myslím, že před rokem 1968 by taková výrazná osobnost ze západního Německa sotva mohla přijet a mít veřejnou přednášku.

Když už jsem začal s fyzikou, zůstanu u ní. Kromě zmíněného semináře jsme měli s doc. Kuchařem na podzim i zajímavou jednosemestrální přednášku z teorie relativity, zakončenou zkouškou, roční přednášku z metodiky fyziky s dost samolibým **prof. Emilem Kašparem**, naší didaktické přípravě sloužily i praktikum školních pokusů a dvoudenní exkurze pořádaná katedrou metodiky fyziky (jela s námi odb. as. **Helena Švecová**), z níž si pamatuji jen to, že jsme se kromě vzdělávacích cílů byli podívat na Pravčické bráně, kde jsme byli s Leošem Hrudou napomínáni za používání zkratk a nerespektování vyhrazených cest, a navečer jsme se byli projít Děčínem, kde jsem šlápl na dřevo s hřebíkem, propíchl jsem si botu (asi to byla teniska) a hřebík vrazil poměrně hluboko do chodidla, nicméně na tak šikovním místě, že rána jen krátce krvácela a bylo zas dobře.

Celý 4. ročník pokračovala skvělá přednáška doc. Blažka z teoretické aritmetiky, započatá už v 6. semestru a po 8. semestru zakončená zkouškou (na žádnou zkoušku jsem neodcházel z domova s takovým pocitem vnitřního sevření jako na tuto, což ovšem, jak chci zmínit dále, vůbec nesouviselo ani s doc. Blažkem, ani s množinami a čísly), do 7. semestru pak pokračovala zkouškou zakončená přednáška **Doc. Jana Vyšína**⁸ z elementární geometrie a také přednáška z diferenciální geometrie, kterou po Leu Bočkovi převzal **Jiří Vanžura**, jehož extrémně teoretické a nám nesrozumitelné pojetí vůbec neladilo se zajímavou na praxi zaměřenou přednáškou jeho předchůdce; ke cti Dr. Vanžury budiž řečeno, že zkoušel především "Bočkovu" diferenciální geometrii.

⁷ Rád vzpomínám na detektivku Smrt má ráda poesii z vědeckého prostředí; předlohy pro postavy z ní byly z velké části z učitelů a studentů MFF. Po literární stránce Janu Klímovi radil jeho bratr Ivan, spisovatel, který patřil mezi protagonisty politického dění v r. 1968

⁸ Přednášky nebyly povinné, a tak se stávalo, že jsme tam bývali jen dva posluchači – Jirka Skuhra a já (počet studentů kombinace M-F a F-M se pohyboval někde mezi 35 a 40). Nejednou jsme (tedy Jirka S. a já) dostali vyčíněno, jak si představujeme, že uděláme zkoušku, když chodíme na přednášku v tak malém počtu. – Nevím, jak měl Doc. Vyšín celou třísemestrální přednášku připravenou, ale rozhodně Desargovu (nom. Desargues) větu s důkazem přednášel s určitým časovým odstupem dvakrát; vždy při tom asi o 30 minut přednášku přetáhl (běžné u jiných vyučujících bylo dodržování času). Myslím, že už velkou řadu (duben 2020) let nevím, čeho se Desargova věta týká.

Ve studijním plánu jsme měli uvedeny 4 hodiny výběrových přednášek. My s matematikou jako hlavním předmětem jsme si mohli opravdu vybírat, navštěvoval jsem dokonce tři zajímavé dvouhodinové přednášky: Metody řešení středoškolských úloh z matematiky s **Dr. Jaroslavem Šedivým**⁹, Dějiny matematiky s **Dr. Jaroslavem Foltou**¹⁰ a Dějiny fyziky s **Dr. Irenou Seidlerovou**¹¹. Kolegové, jež čekala diplomka z fyziky a kteří spadali pod katedru metodiky fyziky se museli řídit příkazem: *Katedra metodiky fyziky doporučuje posluchačům učitelského studia, aby si zapsali výběrovou přednášku "Fyzika pevných látek". Jiné výběrové přednášky budou povolovány jen zcela výjimečně ve zvlášť odůvodněných případech se svolením katedry.* A tak kolegům fyzikům sice stačily dvě hodiny výběrové přednášky, ale onen přívlatek o výběrovosti měli jen pro ozdobu.

Ve čtvrtém ročníku jsem prožíval vrchol politického uvolňování. V politickém systému ČSSR byly dvě stěžejní funkce: prezident a generální tajemník KSČ¹². Obě zastával vzdělání postrádající, Sovětského svazu poslušný, avšak snad v jádru ne zlý **Antonín Novotný**. V lednu 1968 byla oznámena změna ve vedení KSČ: Generálním tajemníkem se stal mírný a nekonfliktní Slovák **Alexander Dubček**. Důvodem změny možná bylo najít kompromis mezi různými frakcemi ve vedení KSČ (štěpení tam údajně vznikalo při hazardních hrách), možná šlo o to obsadit jednu z hlavních funkcí Slovákem. Nicméně Dubček začal podporovat různé reformy, usiloval o demokratizaci systému, o "socialismus s lidskou tvář". O případném ukončení vedoucí role KSČ však neuvažoval. Pod Dubčkovým vlivem mnozí lidé chtěli vstupem do KSČ přispět k urychlení a prohloubení pozitivních změn (Dr. Radouchová nás aktivnější studenty při *Dějínách KSČ* přemlouvala z tohoto důvodu k vstupu do Strany; někteří kolegové tam vstoupili [a pak toho litovali], můj postoj byl jasně dán mou vírou neslučitelnou s komunistickou ateistickou ideologií). Změny ve společnosti se promítly i do dubnové abdikace **presidenta Antonína Novotného**. Jako o vážných kandidátech se mluvilo o **Josefu Smrkovském**¹³, o **Jiřím Hanzelkovi**¹⁴, o **Čestmíru Císařovi**¹⁵; mocný východní

⁹ Velice milý, laskavý, obětavý a pracovitý pán, autor mnoha učebnic matematiky. Když Evi studovala, nějak jim ze studijního plánu vypadla elementární geometrie. Dr.Šedivý ve volném čase pro ně uspořádal velice promyšleně pojatou "nalejvárnu".

¹⁰ Absolvent MFF, zam. v historickém ústavu ČSAV. Po r. 1989 pořádal na své chalupě v Brdu u Manětína semináře; některých se Evi zúčastnila.

¹¹ Absolventka MFF, zam. v historickém ústavu ČSAV, manželka akademika Miroslava Katětova, v období normalizace velice pronásledovaná, nemohla sehnat žádné zaměstnání.

¹² Vedoucí úloha Komunistické strany Československa (KSČ) byla zakotvena v ústavě. Postavení českých zemí a Slovenska bylo nesymetrické. Existovaly celočeskoslovenské orgány, existovaly slovenské orgány, neexistovaly české orgány. Připravoval se však symetrický model, který vešel v platnost 28.10.1968, ovšem v úplně jiném politickém prostředí, než na jaké vzpomínám v souvislosti se 4. ročníkem svého studia.

¹³ Po r. 1945 tvrdý komunist, který se však během 60. let přiklonil k reformnímu křídlu KSČ. S jeho neteří Mirkou Smrkovskou jsem studoval, avšak v kontaktu nebyli; Mirčin otec (výrazně starší než Josef) byl silný antikomunist a s bratrem komunistickým kariéristou se nestýkal. Určitou ironii osudu vidím v tom, že po r. 1989 Mirčin bratr Evžen, sice jako nestranič, několikrát (myslím, že vždy neúspěšně) kandidoval do různých funkcí za komunisty.

soused však měl stále značný vliv a tito kandidáti byli pro něho nepřijatelní, a tak se prezidentem stal celkem všeobecně vážený armádní generál ve výslužbě **Ludvík Svoboda**.

Československo na konci 2. čtvrtletí se stalo nejsvobodnější zemí sovětského bloku. Existoval sice státní dozor nad církvemi, ale jen formálně, krátkodobě vznikla svoboda tisku, za hranice se už mohlo jezdit (i já jsem v srpnu vycestoval). Na vysokých školách pomalu skomíral Československý svaz mládeže (ČSM) a vznikaly nezávislé studentské organizace; na MFF to byla **Astra** (akademická studentská rada). Také jsem di ní kandidoval a byl zvolen; myslím, že při tom svou roli sehrála skutečnost, že jsem jako jeden z mála z ročníku (ne-li jediný) nebyl členem ČSM¹⁶. Dění zde se naprosto nelíbilo Moskvě a tlak z východu sílil. To už bych se však dostával za konec 4. ročníku.

A tak se ještě vrátím trochu zpět. Během 4. ročníku jsme měli povinnou průběžnou praxi z matematiky a fyziky. Bylo to vždy asi 10 hodin náslechu a dvě samostatně odučené hodiny. Na matematiku jsem chodil se skupinou asi 5 kolegů či kolegyně na gymnázium do Libně. Tamní "fakultní učitelka" prof. **Pitková** byla odborně na úrovni, nicméně myslím, že neměla charisma přesvědčit studenty o tom, že matematika je krásná. Libeňská praxe byla přínosná, ale rozhodně se nestala nezapomenutelným dojmem. Zato při praxi z fyziky v Krči v Budějovické ul. u prof. **Kváči** jsme měli kromě praxe s vyučováním předmětu jako takového možnost získat praktické informace o učitelské profesi, o podmínkách honorovaných suplovaných hodin a o ekonomické stránce kantoření vůbec, o dozorech atd.

V kapitole 4.5. jsem se zmínil o **Lidušce Heroldové**. Stále jsme o sobě věděli; během 4. ročníku se mi zalíbila její nemladší sestra **Marta** (Mirečka)¹⁷, přičemž na obou stranách panovala značná nesmělost. Tu jsem potlačil po své (snad únorové, v rámci zkouškového období) návštěvě u Lidušky, která tehdy pracovala jako zubařka v Třebíči¹⁸. Dostalo se mi skvělé péče o zuby, navštívil jsem tamní sbor Jednoty československé, podíval jsem se do Jaroměřic nad Rokytnou (z Třebíče vlakem, zpět pěšky) a měl jsem příležitost si s Liduškou popovídat; když jsem se jí svěřil se svou náklonností k Mirečce, potlačil jsem nesmělost a začal jsem se s Mirečkou scházet. Z Velkého Meziříčí jsem jel vlakem snad do Ledče nad Sázavou, odkud jsem pokračoval

¹⁴ Znamý český cestovatel, komunisty tolerovaný, ale s nimi za jeden provaz to netáhl; jeho sestra byla maminkou mé kolegyně Libuše Kulišové Kurzveilové.

¹⁵ Reformní komunist, býval ministrem školství. Jeho dcera Radka byla vůdčí osobností nezávislého nelegálního studentského hnutí, šlo hlavně o organizaci Majáles (asi 1967, nevím).

¹⁶ Kdysi jsem jeho členem býval. Aniž bych podával přihlášku, jsem o prázdninách po ukončení základní školy dostal legitimaci; jako učeň jsem v této organizaci byl, avšak ne-li v karlínské Tesle, tak u Montovaných staveb členství pro můj naprostý nezájem zaniklo. Na vysoké škole jsem už byl jako "nesvazák".

¹⁷ Liduška byla nejstarší ze 3 sester (1944), prostřední byla Jitka Noemi (1946) a nejmladší Marta Miroslava (1947). V popisované době Liduška už byla zubařkou v Třebíči; Heroldům byl odkázán domek ve Velkém Meziříčí (od jistého plk. Tůmy). Marta žila stále v jejich domku v Zelenči a dojížděla do Prahy vlakem.

¹⁸ Střechu nad hlavou mi poskytla rodina správce trebičské kazatelské stanice br. Husák; stanice patřila pod brněnský sbor, kde působil br. kazatel Jan Urban.

do umírajících Velkých Kralovic. Tehdy tam ještě jezdil vlak a mohl jsem se vykoupat v řece Želivce. Zanedlouho se celá obec ocitla na dně přehradního jezera.

Mirečka pracovala jako úřednice kdesi v Dlouhé ulici na Starém Městě. Přijížděla ze Zelenče vlakem na Denisovo nádraží (oficiálně Praha – Těšnov; v 70. letech bylo zrušeno a krásná secesní budova bestiálně zbourána). Tam jsem na ní čekával a chodíval s ní do Dlouhé třídy. Pěkně jsme si povídali, avšak přece jen jsem si uvědomoval, že její velice výrazně pietistické vidění světa je jiné než moje. A měl jsem i pocit, že jsem proti ní příliš intelektuálně orientovaný. Tehdy mě nenapadlo, že až budu při psaní na tuto dobu vzpomínat, ona bude docentkou zoologie, RNDr., PhD. Zdálo se mi nemoudré ve známosti pokračovat. Ale nevěděl jsem, jak jí to sdělit, i když jsem předpokládal (mylně), že ona to vnímá také tak. – Marta zůstala dlouho svobodná. Už ve vyšším věku se vdala za kolegu přírodovědce, s nímž se společně podílí na výzkumné činnosti. Ale patří už do jiné kapitoly.

A tak vzpomínám, že na žádnou zkoušku jsem nešel z domova s takovým vnitřním svíráním jako na teoretickou aritmetiku. Před ní při pravidelném setkání na Denisově nádraží jsem totiž chtěl Mirečce povědět o svém pozorování, že se k sobě nehodíme. Bylo to pro ni těžší, než jsem předpokládal. Ale mělo to tak být. Pro mne byla tehdy 16letá Evinka – to jsem ovšem tehdy samozřejmě nevěděl. Popovídání na zkoušce u Doc. Blažka už pro mne bylo příjemným uklidněním.

4. ročník podle studijního plánu byl zakončen 5týdenním vojenským soustředěním na konci června v červenci v Čeperce u Unhoště. Protože jsem krátce před tím prodělal růži, na soustředění jsem nejel s tím, že je budu moci absolvovat o rok později.

Březen až duben 2020, poslední úprava červen 2020